

РЕЦЕНЗИЯ
НА ТРУДОВЕТЕ НА СТЕФКА КОЛЕВА ДЖОБОВА – ГЛАВЕН АСИСТЕНТ
В КАТЕДРА “ВОДНИ СПОРТОВЕ” НА НСА „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“,
ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА ЗА “ДОЦЕНТ” В
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.6. СПОРТ, СПЕЦИАЛНОСТ СПОРТ
(АДАПТИРАНА ФИЗИЧЕСКА АКТИВНОСТ И СПОРТ) ЗА НУЖДИТЕ НА
КАТЕДРА „ВОДНИ СПОРТОВЕ“

РЕЦЕНЗЕНТ: ПРОФ. ТАТЯНА ЯНЧЕВА, ДН,
НСА “В. ЛЕВСКИ” - СОФИЯ

Конкурсът за “доцент” в професионално направление Спорт, специалност Спорт (Адаптирана физическа активност и спорт), за нуждите на катедра „Водни спортове“ на НСА „Васил Левски“ е обявен в “Държавен вестник”, бр. 34/ 20.04.2018 г., съобразно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение, както и Правилника на НСА.

В него участва един кандидат – гл. ас. Стефка Джобова, доктор.

За участието си в конкурса за доцент гл. ас. Джобова представя общо 35 свои научни труда – 1 монография, 7 учебника и учебни помагала, от които 4 на английски език и 1 електронен учебник и 27 публикации в специализирани научни издания, от които 18 в чужди списания и сборници. От представените публикации 14 са самостоятелни, 21 – в съавторство, като в 5 от тях кандидатът е първи автор. Четири от представените публикации са в международни издания с импакт фактор. Осемнадесет от представените трудове са публикувани на английски език в САЩ, Германия, Северна Ирландия, Белгия, Испания, Литва, Словения.

В тематично отношение трудовете на гл. ас. Джобова са изцяло по тематиката на обявения конкурс. Те са ориентирани в няколко проблемни области. Първата обхваща проблемите на адаптираната физическа активност и спорт за хора с увреждания. Втората група разглежда интеграцията и приобщаването на хора с увреждания чрез спорт. Третата линия на изследвания е насочена към проблемите на управлението и устойчивото развитие на спорта за хора с увреждания. Четвъртата група разглежда

сигурността във ветроходния спорт. Петата група публикации са насочени към Европейските младежки политики в спорта.

Гл. ас. Стефка Джобова е представила справка за общо 21 цитирания, от които 15 в международни индексирани и реферирани издания и книги в чужбина, факт, който красноречиво говори за международното признание на кандидата.

Всички сфери на научните и педагогически интереси на Ст. Джобова се характеризират с актуалност, научна и приложна значимост. Нейната много добра образователна подготовка (НСА „В. Левски“, Треньорски факултет, Европейска магистърска степен по адаптирана физическа активност и специализация Психомоторен терапевт в Католическия университет в Льовен), както и богатата и международна експертна дейност са предпоставка за високо стойностна научна продукция.

Като цяло с най-голям принос според мен са публикациите в областта на адаптираната физическа активност и спорт за хора с увреждания. Логично продължение на изследователския интерес и усилия на автора в тази посока е монографията „Теоретико-приложни аспекти на спорта за хора с увреждания“. В нея гл. ас. Джобова разглежда създаването, развитието и управлението на спорта за хора с увреждания. Направена е историческа ретроспекция на проблема. Изведени са етапите в отношението към хората с увреждания от гледна точка на институционализирането, предоставяните услуги и подкрепа, овластяване и право на самоопределение. Подробно е разгледано увреждането като медицинска и социална категория, представени са съвременните концепции за увреждането. Специално място е отделено на създаването и развитието на спорта за хора с увреждания като теоретично академична концепция и социален феномен. Разглежда се спорта за хора с увреждания като структура на адаптираната физическа активност с нейните професионални области на приложение, формирането на спортно движение за хора с увреждания. Специален акцент е поставен върху развитието, управлението и съвременното състояние на паралимпийското движение и Спешъл Олимпикс. Представена е държавната политика и дейността на неправителствените организации в организацията на спорта за хора с увреждания. Подробно е разгледано развитието, постиженията и политиките в спорта за хора с увреждания в България. Изведено е уникалното място на НСА „В. Левски“ и нейната ключова роля като институция участник във всички значими европейски проекти за хора с увреждания със своята висока професионална експертиза. Заслужават внимание и представените резултати от проведените изследвания на нагласите към спорта и

хората с увреждания в България. Смушаващ е установеният факт, че съществува голяма група хора с оформена трайна нагласа за безучастност и липса на отношение спрямо хората с увреждания и работата като доброволци с тях. Още по-голяма загриженост буди фактът, че сред студентите от НСА се формира група с ясно изразена негативна нагласа. Авторката стига до извода, че въпреки положителните промени, настъпили в общественото съзнание през последните години, резултатите показват, че утвърдените стереотипи носят и допълнителни вреди чрез насърчаването на предразсъдъците и дискриминацията. Това очертава необходимостта от допълнителна работа за промяна на нагласите в положителна посока и това е едно от предизвикателствата пред програмата по адаптирана физическа активност. Представените резултати са ценен ориентир в търсенето на методически подходи при създаване на информационни програми и кампании, свързани с промяна на нагласите. В заключение Ст. Джобова обобщава, че спортът е идеален инструмент за по-ефективно справяне със стереотипите, за преодоляване на негативните нагласи и насърчаване на социалната интеграция на хората с увреждания в обществото.

Специално внимание заслужават и представените седем учебника и учебни помагала – 3 електронни и 4 на книжен носител и особено двете учебни пособия – практическо ръководство на фламандски език, в което са представени богат набор от примери в спорта за хора с увреждания и мултиезично учебно ръководство за физическа активност и спорт за възрастни. Съдържанието е достъпно на 18 езика, което осигурява широка видимост на резултатите.

Съществени научни приноси могат да се открият и в публикациите в научни списания и сборници. Прави впечатление, че преобладаващата част от публикациите (18) са на английски език, публикувани в реномирани научни издания, а 4 от тях са в списания с импакт фактор, факт, който красноречиво говори за научната стойност на представените публикации. Първата група публикации са свързани с адаптираната физическа активност и спорт за хора с увреждания. Логично, пред вид професионалната квалификация на авторката голяма част от изследванията са насочени към различни аспекти на спортната техника в плувните дисциплини на финалисти от Паралимпийските игри в Сидни 2000 чрез използване на видео рейс анализи, които дават своевременна информация на треньорите и възможност за повлияване във времето между сериите. Доказана е, чрез използване на математически методи, справедливостта и липсата на неравнопоставеност при системата за спортно специфична класификация в пара плуването. Изследвани са различни аспекти на

рекреационния спорт за хора с увреждания, предимно спортове, практикувани във водна среда. Проучени са ползите от физическата активност за подобряване качеството на живот след 65 години, проблематика, в която научните изследвания и още повече практически ориентирани са оскъдни, особено в нашата страна. Като значим принос могат да се отбележат разработената в съавторство учебна програма по адаптирана физическа активност за възрастни хора, Магистърската програма по АФА за възрастни, картите с инструкции за физическа активност и електронното ръководство „Никога не е късно да бъдеш активен“.

Друга област на научни интереси на Ст. Джобова е интеграцията и приобщаването на хора с увреждания чрез спорт. Спортната наука в България все още е в дълг по отношение на изясняване на социалните функции на спорта. В тази посока научният принос на гл. ас. Джобова е безспорен. Постиженията и са отразени в глава от книга „Приобщаване и интеграция чрез адаптирана физическа активност“. Текстовете от нея са включени в доклад на ООН за приобщаване на хора с увреждания чрез спорт. Широк международен отзвук имат мултимедийните учебници АДАПТ и АДАПТ 2, които са първите по рода си учебни помагала в света. Втората част се популяризира от Международния паралимпийски комитет и е преведена по инициатива на Организационния комитет на Паралимпийските игри в Пекин 2008 на китайски. По поръчка на правителствената комисия по спорт в Белгия е разширена и преведена на фламандски и влиза като обучително средство в часовете по физическо възпитание във Фландрия.

Значими са постиженията на кандидата, насочени към управлението и устойчивото развитие на спорта за хора с увреждания. Представени са резултати от задълбочени проучвания на елементите и системата на управление на спорта за хора с увреждания, както и теоретични модели на взаимодействие за постигане на устойчиво развитие в този сектор. Богатият експертен опит на Ст. Джобова и членството и като представител на НСА в Европейската обсерватория за спорт и заетост и дават възможност да направи сериозни проучвания върху формирането на спортния сектор в Европа, квалификацията на работещите в различни подсектори в областта на спорта и връзката на образователния сектор с работодателите за постигане на устойчивост и конкурентност на кадрите, което е особено важно във връзка с подготовката на кадрите в НСА.

Логичен, пред вид образованието на кандидата, е интересът към ветроходния спорт и по-специално проблемите на сигурността – пиратските атаки над ветроходни

яхти и цялостната концепция за сигурността във ветроходството за хора с увреждания – елементи, практически указания за безопасно практикуване.

Последната група научни публикации са посветени на Европейските младежки политики и спорта. Проучена и анализирана е ролята на спорта в младежките политики, механизмите на личностно развитие на младите хора чрез включването им на различни нива (участници, доброволци) в спортни програми. Признание за експертизата на Ст. Джобова в тази област е включването и като водеща панел на Европейския спортен форум във връзка с Българското евро-председателство, участието и като водещ гост-лектор и с водещи доклади в редица международни научни и научно-практически форуми.

В научната продукция на гл. ас. Стефка Джобова могат да се изведат редица приносни моменти, които могат да се сведат до следното:

1. Направен е първи по рода си опит за систематизиране на структурата на спорта за хора с увреждания, включително националната стратегия и ролята на НСА в тази система.
2. Изведени са приложните аспекти на политиката, управлението и отговорните структури в спорта за хора с увреждания в мултикултурен и спортно-специфичен аспект.
3. Изведени са добри практики, свързани с Европейската седмица на спорта. Обоснована е необходимостта от създаване и прилагане на такива практики, както и ползата за работодатели и работещи.
4. Изследвани и анализирани са аспекти на спортната техника в плувните спортове чрез видео рейс-анализ. Това са и най-често цитираните в международни научни издания, включително с импакт фактор резултати.
5. Проучени са ползите от физическата активност за подобряване на качеството на живот след 65 годишна възраст.
6. Разработена е програма за адаптирана физическа активност за възрастни, учебно съдържание на Магистърска програма по АФА за възрастни, карта с инструкции за физическа активност за възрастни.
7. Разработени са първите по рода си учебни помагала по АФА в света – АДАПТ и АДАПТ 2, преведени на различни езици и популяризирани от Международния паралимпийски комитет. АДАПТ 2 се използва като учебно средство в часовете по физическо във Фландрия.

8. Представена е цялостна концепция за сигурността във ветроходството за хора с увреждания.

9. Анализирани са ролята на спорта в младежките политики и личностния ефект за младите хора вследствие на включването им в спортни програми.

Гл. ас. Ст. Джобова е активен участник в организацията и реализирането на редици международни научни форуми. Член е на редакторския колектив на книгите с пълни текстове от Деветия Европейски конгрес на ФИЕП и Седмия международен научен конгрес „Спорт. Стрес. Адаптация“ и на Международния научен конгрес „Приложни науки в спорта“. Научен секретар и член на организационния комитет е на:

- Четвърти (2006), Пети (2010), Шести (2012) и Седми (2014) международни научни конгреси „Спорт. Стрес. Адаптация“;
- Международен научен конгрес „Приложни науки в спорта“;
- Трета (2014) и Пета (2018) международни научни конференции „Спорт и сигурност“.

Гл. ас. Джобова е водещ преподавател по дисциплината Адаптирана физическа активност и спорт в ОКС „Бакалавър“, ръководител и преподавател в магистърската програма „Адаптирана физическа активност и спорт“, преподавател в магистърските програми „Младежки дейности и спорт“ и „Спортна журналистика“. Кандидатът е преподавател в програмата за придобиване на европейска диплома по адаптирана физическа активност EUDAPA в университета „Хага-Хелия“, Виерумаки, Финландия. Член е на Международния факултет на Пекиния спортен университет, където е реализирала и две преподавателски мобилности. Лектор е в две интензивни програми по спорт за хора с увреждания – в университетите „18 март“ в Чанакале и „Гедик“ в Истанбул, Турция.

Под ръководството на гл. ас. Ст. Джобова са успешно защитили своите дипломни работи 7 магистри.

За участието си в конкурса кандидата представя участие в 2 научни проекта, финансирани от НСА „В. Левски“ и 3 научно-образователни проекта по програма „Еразмус плюс“ на Европейския съюз. Като член на експертната работна група на Европейската комисия за развитие на човешките ресурси в спорта участва в 4 научни изследвания, свързани с доброволчеството в спорта, квалификациите на заетите в спортния сектор и тяхното съответствие с изискванията на международните спортни

федерации, двойната кариера в спорта и приноса на спорта за борбата с младежката безработица.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Гл. ас. Стефка Джобова е утвърден и ерудиран специалист в областта на адаптираната физическа активност и спорт у нас и в чужбина. Ползва се с авторитет сред академичната общност. Със своите научни разработки внася значими приноси в областта на теорията и практиката на спорта за хора с увреждания и младежките политики в спорта.

Отличава се с широки научни интереси и творчески подход в дейността си.

Тематиката на публикациите е в пълно съответствие с тематиката на обявения конкурс. Научната и педагогическа дейност на кандидата удовлетворяват напълно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Всичко това ми дава основание с пълна увереност в научните и педагогически достойнства на Стефка Джобова – главен асистент в катедра „Водни спортове“ при НСА „Васил Левски“ да предложа на Уважаемите членове на Научното жури да бъде избрана за “доцент” в професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Спорт“ (Адаптирана физическа активност и спорт).

София,
18.07.2018 г.

Чл.2 ЗЗЛД

Рецензент:

(Проф. Татяна Янчева, ДН)